

Nr 188.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av ett direktören B. V. Orre beviljat lån.

(1:a avd.)

I propositionen nr 105 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 27 februari 1948, föreslagit riksdagen medgiva, att statens i berörda statsrådsprotokoll angivna kapital- och räntefordran å direktören B. V. Orre må avskrivas.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1940:228 framställda förslag anvisade riksdagen (skr. nr 327) under tionde huvudtiteln för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag å 3 000 000 kronor till exploatering av vissa uppfinningar. Från detta anslag beviljade Kungl. Maj:t genom beslut den 4 oktober 1940, på angivna villkor, direktören B. V. Orre ett lån å 30 000 kronor för tillverkning ävensom prov i större skala av en av honom uppfunnen mjölkkningsmaskin. Lånet skulle löpa med fyra procent ränta, med skyldighet för låntagaren att underkasta sig den förhöjning av räntesatsen, som under lånetiden kunde bli bestämd. Lånet skulle återbetalas med en femtedel årligen under åren 1943—1947. Av de räntor och amorteringar, som förfallit till betalning, utestodo den 31 december 1947 tillhoppa 36 000 kronor oguldna.

I en den 22 januari 1948 dagtecknad skrift har Orre hos Kungl. Maj:t senast anhållit att bli befriad från skyldighet att återbetala lånet. Såsom skäl härför har han anfört i huvudsak följande. Maskinkonstruktionen hade varit baserad på tillgång till konstgummi av en speciell kvalitet. Sådant konstgummi hade emellertid redan i början av tillverkningen lagts under beslag. Mindervärdigt surrogat hade därför måst användas, vilket haft till följd att en företagen maskinteknisk provning givit ogynnsamt resultat. Maskinen hade därigenom blivit osäljbar. Allt kapital som Orre och andra personer nedlagt på uppfinningen — utöver uppfinnarlånet betydligt mer än 100 000 kronor, om försäljningsfirmans förluster medräknades — hade gått förlorat. Efter detta ekonomiska misslyckande hade Orre endast med svårighet kunnat draga sig fram. Han saknade anställning och hade inga andra tillgångar än nödiga möbler och husgeråd. Hans patent hade förfallit, emedan han ej kunnat betala patentavgifterna.

Statskontoret har i yttrande över framställningen förklarat, att ämbetsverket ansåge övervägande skäl tala för att Orre befriades från vidare betalningsskyldighet. Såsom motivering åberopar statskontoret bl. a., att Orre

i september 1945 saknat utmätningsbara tillgångar och att hans ekonomiska ställning fortfarande syntes vara sådan, att det finge anses uteslutet, att statsverket skulle kunna genom exekutiva åtgärder bereda sig gottgörelse för ens någon del av sin lånefordran.

Departementschefen har med hänsyn till vad i ärendet upplysts tillstyrkt, att statsverket nu efterskänker ifrågavarande fordran å Orre.

Utskottet. Då det, såsom statskontoret anfört, får anses uteslutet, att statsverket skall kunna genom exekutiva åtgärder bereda sig gottgörelse för ens någon del av sin lånefordran å Orre, anser sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att statens i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 27 februari 1948 angivna kapital- och räntefordran å direktören B. V. Orre må avskrivas.

Stockholm den 18 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 184.
